

Grootschalig onderzoek met NCKO-kwaliteitsmonitor bij
Kinderopvang Nederland

Nieuwe aanknopingspunten voor pedagogische kwaliteit

Kinderopvang Nederland (KN) heeft het NCKO opdracht gegeven om met behulp van de Kwaliteitsmonitor de pedagogische kwaliteit te meten bij de kinderdagverblijven van werkmaatschappijen skon, Allio en Partou. De uitkomsten zijn niet alleen een nulmeting voor KN, maar bieden de hele sector meer duidelijkheid welke aspecten samenhangen met de pedagogische kwaliteit.

Marika Vroom

Het was spannend voor Kinderopvang Nederland: de *holding* ging publiekelijk met de billen bloot door de uitkomsten van het grootschalige onderzoek naar de pedagogische kwaliteit voor de hele sector te presenteren. Gelukkig voor KN kwamen er geen rare uitkomsten uit het onderzoek: de pedagogische kwaliteit van hun medewerkers bleek redelijk overeen te komen met de uitkomsten van het laatste, algemene NCKO-onderzoek. De pedagogisch medewerkers van KN doen het redelijk goed als het gaat om de basale pedagogische vaardigheden sensitieve responsiviteit, het ondersteunen van de autonomie, structureren en grenzen stellen. Als het gaat om ontwikkelingsstimulering en het begeleiden van interacties tussen kinderen, is er meer winst te behalen. Tussen de verschillende werkmaatschappijen zijn geen opvallende verschillen naar boven gekomen. Pico Kuiper, bestuursvoorzitter van Kinderopvang Nederland, is tevreden met de uitkomsten van het onderzoek. 'Voor ons is het een nulmeting op locatieniveau. We weten nu veel beter op welke

gebieden we aan de pedagogische kwaliteit kunnen gaan werken. Over een paar jaar gaan we het onderzoek herhalen, en we gaan ervan uit dat over de hele linie de kwaliteit omhoog is gegaan.' Voor Kinderopvang Nederland waren de uitkomsten van het onderzoek mede aanleiding om zelf de opleiding van pedagogisch medewerkers te gaan organiseren. KN start met een eigen opleiding, in samenwerking met het Da Vinci College in Dordrecht. Daarmee kunnen de gevonden verbanden met de pedagogische kwaliteit meteen worden omgezet in de opleiding van nieuwe pedagogisch medewerkers.

Profiteren

Kinderopvang Nederland besloot om de resultaten van het onderzoek niet voor zichzelf te houden, maar de sector ook te laten profiteren van de onderzoeksresultaten. Dit grootschalige onderzoek onder 646 groepen, dat 255 uur filmmateriaal heeft opgeleverd van 523 gefilmde pedagogisch medewerkers, is tevens een wetenschappelijk onderzoek naar de variabelen die samenhangen met de pedagogische kwaliteit. Mir-

jam Gevers Deynoot-Schaub (NCKO) heeft het onderzoek opgezet en begeleid. 'We hebben een steekproef van pedagogisch medewerkers beoordeeld tijdens de lunch en vrij spel. Speciaal getrainde beoordelaars hebben gekeken hoe de pm'ers scoorden op de zes pedagogische interactievaardigheden. Daarnaast hebben de getrainde beoordelaars de kwaliteit van de leefomgeving gescoord middels wel of niet aanwezig zijn van aandachtspunten. Verder is er gekeken naar vier structurele kwaliteitskenmerken: de groepsgrootte, staf-kindratio, de groeps- en stafstabiliteit.'

Het scoren van de kwaliteit van de leefomgeving heeft duidelijk gemaakt dat er een enorm kwaliteitsverschil is tussen de groepen van Kinderopvang Nederland. Hier valt dus winst te behalen. Wanneer de kwaliteit van de leefomgeving wordt uitgesplitst naar de verschillende type groepen, blijken de dreumes- en peutergroepen hoger te scoren dan de baby- en verticale groepen. Ook dit is een beeld dat al eerder uit algemene NCKO-onderzoeken naar voren is gekomen.

'VIB-training
is dus een
effectief
middel om
de kwaliteit
te verhogen'

VIB werkt

Wat voor de sector het meest interessant is van het grootschalige onderzoek bij KN, zijn de aspecten die samen blijken te hangen met de pedagogische kwaliteit. Het onderzoek heeft bijzondere inzichten opgeleverd. 'Als je kijkt naar de achtergronden van pedagogisch medewerkers, blijkt dat de leeftijd, het aantal jaren werkervaring, de opleiding – PW 3 of 4, BOL of BBL - geen rechtstreekse samenhang hebben met hun geobserveerde pedagogische vaardigheden', vertelt Ruben Fukkink, die vanuit het NCKO samen met studenten de resultaten geïnterpreteerd heeft. 'Er is wel een positieve samenhang gevonden met het gecoacht zijn via VIB.'

Fukkink heeft een aantal jaren geleden voor skon het effect van VIB op het pedagogisch handelen onderzocht, en concludeerde toen dat het volgen van een VIB-training een aantoonbare verbetering van de pedagogische vaardigheden van pm'ers opleverde. 'Nu heb ik, jaren later, nog steeds de resultaten van VIB kunnen terugzien. VIB-training is dus een effectief middel om de kwaliteit te verhogen, zij het niet voor alle pedagogische interactievaardigheden.' Of hbo'ers meer pedagogische kwaliteit bieden, is niet aange-

toond, 'want er waren te weinig onderzochte hbo'ers om hierover conclusies te trekken.' Ook blijken kenmerken van leidinggevenden een samenhang te hebben met de pedagogische kwaliteit. De pedagogische expertise van leidinggevenden, in combinatie met het ondersteunen van de groepsleiders, blijkt ook een positief effect te hebben op de pedagogische kwaliteit. Leidinggevenden die een baby cursus gevolgd hebben of een VIB-training gedaan, hebben een aantoonbaar positief effect op de werkvloer. 'Dit laat zien dat dus ook het management in de kinderopvang een verschil kan maken in de kwaliteit op de groepen', concludeert Fukkink.

Vers bloed

Wanneer er naar de kwaliteit van de leefomgeving wordt gekeken, zie je ook daar aspecten die samenhangen met een hogere kwaliteit. Het werken met een VVE-programma verhoogt de pedagogische kwaliteit significant. Bijzonder is de constatering dat de komst van nieuwe medewerkers het pedagogisch niveau kan verhogen. 'Vers bloed' in een team kan dus positief werken op de kwaliteit. Dat is opmerkelijk, omdat er altijd van uit wordt gegaan dat juist continuïteit en vaste

gezichten bijdragen aan de kwaliteit. 'Dat is ook wel zo,' zegt Ruben Fukkink, 'maar dat geldt met name voor de groepsstabiliteit in de week. Voor kinderen, maar ook ouders, is het belangrijk dat zij in een week niet te veel verschillende gezichten op een groep zien. Daarnaast geldt dus dat een team dat jarenlang in dezelfde samenstelling werkt, ook wat kan indutten en blinde vlekken ontwikkelt. Een nieuwe collega kijkt met frisse blik en kan een vaste werkwijze weer nieuwe impulsen geven.'

Concluderend zegt Ruben Fukkink: 'Het investeren in de pedagogische kwaliteit door het scholen van pm'ers op de werkvloer, hen trainen via VIB, en investeren in de pedagogische expertise van leidinggevenden, lonen dus. Net als het werken met een VVE-programma. De uitkomsten van dit onderzoek geven aan waar de handvatten liggen voor het verhogen van de pedagogische kwaliteit.' En dat is uitermate belangrijk, want uit de resultaten van een recent afgerond onderzoek van het NCKO komt naar voren, dat een goed pedagogisch klimaat op een kindercentrum effect heeft op kinderen. Kinderen ontwikkelen zich beter en hebben een hogere mate van welbevinden als kinderopvanggroepen hogere pedagogische kwaliteit bieden. Goede pedagogische kwaliteit is van belang voor alle kinderen, maar bovendien nog eens speciaal voor kinderen met een moeilijker temperament en voor kinderen die op jonge leeftijd met kinderopvang begonnen zijn, of er veel gebruik van maken. ◀

Zie voor meer informatie:
www.kinderopvangonderzoek.nl.

Het volledige onderzoeksrapport is te downloaden op de website
www.overmorgen.info.

'Vers bloed'
 in een team
 kan positief
 werken op
 de kwaliteit'